

NÁVRH

NA ZMENU SÚSTAVY ŠTUDIJNÝCH ODBOROV
V SKUPINE 1.1. VÝCHOVA A VZDELÁVANIE A

NA ZMENY OPISOV UČITEĽSKÝCH ŠTUDIJNÝCH ODBOROV
(1.1.1 – 1.1.3 a 1.1.5)

ZMENY V SÚSTAVE ŠTUDIJNÝCH ODBOROV

Odbor Učiteľstvo je samostatným študijným odborom v klasifikácii ISCED 97. Opis študijného odboru Učiteľstvo zahŕňa v sebe všetky druhy učiteľstva vrátane teórie učiteľstva či teórie vyučovania (t. j. odborovej didaktiky), z čoho vyplýva, že učiteľstvo sa nemôže vyskytovať ako profilová súčasť študijných odborov z iných skupín študijných odborov (Pupala, 2004). V zmysle existujúcich opisov, ale aj katalógu pracovných činností a rezortnej legislatívy kvalifikačne relevantný je magisterský stupeň štúdia.

Na základe uvedeného a z hľadiska systémového prístupu navrhujeme analogicky k iným študijným odborom vymedziť ako samostatné študijné odbory: **Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika** a **Učiteľstvo odborných predmetov** a prostredníctvom rámcových obsahov vymedziť spoločné charakteristiky a obsahovú štandardizáciu, t.j. namiesto súčasnej klasifikácie:

1. Výchova a vzdelávanie

1.1 Učiteľstvo, vychovávateľstvo a pedagogické vedy

- 1.1.1 Učiteľstvo akademických predmetov
- 1.1.2 Učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov
- 1.1.3 Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy
- 1.1.4 Pedagogika
- 1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika
- 1.1.6 Špeciálna pedagogika
- 1.1.7 Liečebná pedagogika
- 1.1.8 Logopédia
- 1.1.9 Andragogika
- 1.1.10 Odborová didaktika

NOVÝ NÁVRH:

1. Výchova a vzdelávanie

1.1 Učiteľstvo, vychovávateľstvo a pedagogické vedy

- 1.1.1 Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika**
- 1.1.2 Učiteľstvo odborných predmetov**
- 1.1.3 Majster odbornej výchovy**
- 1.1.4 Pedagogika
- 1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika
- 1.1.6 Špeciálna pedagogika
- 1.1.7 Liečebná pedagogika
- 1.1.8 Logopédia
- 1.1.9 Andragogika

ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.1 UČITEĽSTVO VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA

Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika je študijný odbor zo sústavy študijných odborov spravovaných Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu SR ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002 Z.z.), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1. Zákona č. 131/2002 Z.z.) nadobudne profesionálnu spôsobilosť/ kompetenciu vykonávať svoje povolanie na vysokej odbornej a vedeckej úrovni.

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

UČITEĽSTVO VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA (angl. Teacher Training for General Subjects and Subjects Didactics)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne:

Študijný odbor UČITEĽSTVO VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- spojenom prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia v štandardnej dĺžke štúdia 5 rokov v dennej forme štúdia a 6 (7) rokov v externej forme štúdia s dvomi predmetovými špecializáciami,
- spojenom prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia v štvor(päť)ročnom štúdiu v dennej forme štúdia a v päť(šesť)ročnom štúdiu v externej forme štúdia s jednou predmetovou špecializáciou,
- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky pre jednopredmetové špecializácie v dennej forme štúdia a 3 roky v externej forme štúdia, 3 roky pre špecializácie s dvomi predmetmi. (pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové štúdium v inom, ale príbuznom odbore) v dennej forme štúdia a 4 roky v externej forme štúdia,
- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky pre jednopredmetové špecializácie v kombinácii v dennej forme štúdia a 3 roky v externej forme štúdia,
- druhom stupni štúdia so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky pre jednopredmetovú špecializáciu po ukončení učiteľského magisterského štúdia (rozširujúce štúdium) v externej forme štúdia, alebo bakalárskeho štúdia v odbore Pedagogika alebo Predškolská a elementárna pedagogika (pedagogický asistent)
- treťom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 (4) roky v dennej forme štúdia a 5 rokov v externej forme štúdia.

c) Zdôvodnenie potreby:

Existencia odboru učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika sa tradične viaže na potrebu prípravy učiteľov predmetov pre nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie a to: všetkých predmetov patriacich do základného vzdelania (~~na ZŠ~~) a predmetov všeobecnovzdelávacej povahy na stredných školách. Študijné programy v tomto študijnom odbore sa spravidla vytvárajú ako kombinácie dvoch disciplín (ktorých názov sa

odvodzuje od názvoslovia príslušných vedných disciplín, nie vyučovacích predmetov). V jednopredmetovom štúdiu učiteľstva možno pripravovať učiteľa pre stupne vzdelávania ISCED 0-3. Tretí stupeň študijného odboru zabezpečuje prípravu kvalifikovaných vedecko-výskumných pracovníkov a vysokoškolských učiteľov.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Študijný odbor zameraný na prípravu učiteľov v predmetových špecializáciách pre nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie je súčasťou štruktúry vysokoškolských študijných odborov krajín celej Európy.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- Predškolská a elementárna pedagogika - tento študijný odbor je príbuzný v sociálno-vednom, pedagogickom i didaktickom aspekte obsahu. Vzhľadom na jeho orientáciu na oblasť základných akulturačných procesov na úrovni preprimárneho a primárneho vzdelávania v ňom však nedochádza ku konkrétnej predmetovej špecializácii.
- Pedagogika - všeobecno-pedagogický, psychologický a sociálnovedný záber tohto odboru je súčasťou teoretického základu študijného odboru Učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov a odborová didaktika.
- Relevantné odbory v sústave študijných odborov (ide o všetky tie študijné odbory zo sústavy študijných odborov, z ktorých sa odvodzuje príslušná predmetová špecializácia študijných programov v učiteľstve). Príbuznosť je tu daná obsahovým prienikom príslušného odboru a konkrétnej špecializácie študijného programu učiteľstva predmetov.
- Učiteľstvo odborných predmetov - príbuznosť je daná spoločnou teoreticko-pedagogickou, psychologickou, didaktickou a sociálno-vednou základňou, študijný odbor Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika sa však koncentruje na konkrétny špecializovaný obsah výučby a na viac vekových kategórií detí a mládeže.

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vzdelania profesiu:

- učiteľ príslušných predmetov na úrovni nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania, Mgr.
- učiteľ príslušných predmetov na úrovni preprimárneho až vyššieho sekundárneho vzdelávania, Mgr.
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania, Mgr.
- výskumný a metodicko-vývojový pracovník pre rezortné výskumno-vývojové a metodické pracoviská, PhD.
- vysokoškolský učiteľ, PhD.

OBSAH PRE SPOJENÝ 1. a 2. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa

Absolvent vysokoškolského štúdia v študijnom odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika je učiteľom predmetov prislúchajúcim jeho špecializácii na úrovni nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania. V prípade jednopredmetového učiteľstva je spôsobilý byť učiteľom predmetu prislúchajúcemu jeho špecializácii na úrovni preprimárneho až vyššieho sekundárneho

vzdelávania. Má vhl'ad do širších súvislostí výchovy a vzdelávania, má osvojenú digitálnu gramotnosť a jazykové kompetencie. Taktiež je schopný orientovať sa v organizačných podmienkach inštitucionálneho vzdelávania, preto dokáže pôsobiť najmä v supportívnych zložkách inštitucionálneho vzdelávania. Ovláda základný obsah disciplín svojej špecializácie, princípy jeho štruktúry, je oboznámený s metodológiou produkcie obsahu odboru a jeho širšími kultúrnymi a sociálnymi súvislosťami. S týmto obsahom dokáže narábať ako s produktom ľudskej (vedeckej) činnosti, a v tomto kontexte ho dokáže projektovať pre didaktické zámery a účely a to v zmysle požiadaviek štátnych vzdelávacích programov a rozvoja osobnosti žiakov. Okrem zvládnutia učiteľskej spôsobilosti (projektovania, realizácie a reflexie výučby v triede) je schopný participovať na tvorbe vzdelávacích programov na úrovni školy a na vývoji metodických materiálov pre výučbu. Má taktiež primerané poznatky z metód výskumu a vývoja v didaktike svojich odborov. Absolvent spĺňa podmienky profesijného štandardu pre učiteľa nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania.

Teoretické vedomosti absolventa spojeného 1. a 2. stupňa

- pozná a chápe koncept inštitucionálneho socializačného procesu v širších sociálno-vedných súvislostiach,
- ovláda psychologické aspekty vývinu, výchovy a vzdelávania človeka,
- vie aplikovať a integrovať teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia vo vyučovaní,
- pozná organizačné charakteristiky školského systému, aktuálne štátne vzdelávacie programy, ako aj inštitucionálne pravidlá školy,
- ovláda súčasné teoretické modely kognitívnej socializácie a vzdelávania človeka,
- pozná základný obsah, metodológiu a epistemológiu vedného odboru svojej predmetovej špecializácie v súlade s potrebami vzdelávania na nižšom a vyššom sekundárnom stupni,
- pozná teoretické i praktické súvislosti odborovej didaktiky v predmetovej špecializácii, najmä s ohľadom na projektovanie výučby v školskej triede,
- pozná spôsoby a možnosti využívania informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní.

Praktické schopnosti absolventa spojeného 1. a 2. stupňa

- vie analyzovať a reflektovať všeobecno-pedagogické, všeobecno-didaktické a psychologické osobitosti výučby v školskej triede,
- vie transformovať vedecký systém odboru do didaktického systému vyučovacieho predmetu,
- vie sa orientovať v školskej legislatíve a v školských predpisoch a dokumentoch,
- vie plánovať a organizovať činnosť jednotlivcov a skupín žiakov príslušných vekových kategórií,
- vie samostatne projektovať a realizovať výučbu, reflektovať a zdokonaľovať efektivitu vlastnej učiteľskej činnosti,
- vie adaptovať vzdelávacie programy v príslušných predmetoch na výchovno-vzdelávacie a špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov, na konkrétne podmienky školskej triedy a druhu školy,
- vie rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov,
- vie analyzovať a realizovať alternatívne programy a koncepcie vzdelávania,
- vie komunikovať pedagogické a odborové poznatky so širším prostredím laickej i profesijnej komunity.

Vymedzenie jadra vedomostí (spojeného 1. a 2. stupňa)

Obsah študijného odboru je vystavaný z modulov:

Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný
Predmetovo-odborový
Odborovo-didaktický

Podmienky skladby modulov do jednotlivých variantov študijných programov sú uvedené v prílohe 1 „Podmienky tvorby študijných programov“.

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul odboru s tematickou orientáciou na:

- filozofický, psychologický, sociálny, sociálno-antropologický, kultúrny a politický kontext výchovy a vzdelávania,
- biologické, psychologické a sociologické aspekty vývinu detí a mládeže,
- všeobecné teórie výchovy a vzdelávania,
- metodológiu skúmania edukačného prostredia a tvorby pedagogického a sociálno-vedného poznania,
- teóriu a prax vzdelávania, teória vzdelávania v širších skupinách vedných disciplín,
- teóriu a prax vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy,
- modely kognitívneho vývinu a kognitívnej socializácie,
- modely personálneho a sociálneho vývinu detí a mládeže.

Predmetovo-odborový modul odboru s tematickou orientáciou na:

- základné oblasti vedného odboru predmetovej špecializácie,
- teóriu, metodológiu a epistemológiu vedných odborov predmetových špecializácií, v súlade s potrebami vzdelávania na nižšom a vyššom sekundárnom stupni v zmysle štátnych vzdelávacích programov.

Odborovo-didaktický modul odboru s tematickou orientáciou na:

- odborovú didaktiku príslušných vedných odborov,
- základy výskumnej a projektovej práce v odborovej didaktike,
- pedagogickú prax realizovanú stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou).

Diplomová práca s tematickou orientáciou na študijný odbor a štátna skúška

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Mgr. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 3/5 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (spojeného 1. a 2. stupňa)

- obhajoba diplomovej práce
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (na priereze teórie vedného odboru predmetovej špecializácie, jeho odborovej didaktiky a pedagogického vedenia edukačného procesu).

OBSAH PRE 2. STUPEŇ

Obsah pre 2. stupeň musí zodpovedať podmienkam skladby modulov študijného programu učiteľstva predmetov tak, ako sú uvedené v obsahu pre spojený 1. a 2. stupeň, aby absolvent odboru učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika spĺňal

štandardy príslušnej kategórie pedagogického zamestnanca (učiteľa nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania.

OBSAH PRE 3. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (3. stupňa)

Absolvent 3. stupňa je spôsobilý vykonávať vedecko-výskumnú, projektovú a vývojovú činnosť v oblasti odboru. Je schopný identifikovať a formulovať vedecké problémy, realizovať observačné alebo analytické štúdie, získať poznatky vyhodnotiť a správne interpretovať, formulovať závery a prezentovať výsledky vo vedeckej a odbornej literatúre. Orientovať sa môže na oblasť odborovo-didaktických tém a problémov a na špecializovanú didaktickú oblasť. Je spôsobilý pôsobiť v profesiách:

- výskumného a metodicko-vývojového pracovníka v odbore didaktiky pre rezortné výskumno-vývojové a metodické pracoviská,
- vysokoškolský učiteľ.

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Absolvent ovláda:

- širší filozofický a sociálno-vedný kontext odboru,
- metodológiu vedeckej práce v odbore, zásady prezentovania výsledkov výskumu, väzby vedy, výskumu, pedagogického vývoja a praxe, etické a právne súvislosti vedeckej práce,
- podstatné fakty, pojmy, princípy a teórie týkajúce sa výskumu a praxe vyučovania a jeho edukačného systémového kontextu.

Praktické schopnosti (3. stupeň)

Absolvent je schopný:

- tvorivo a efektívne využívať vedomosti na identifikovanie, analyzovanie a riešenie odborovo-didaktických situácií,
- funkčne uplatňovať pojmy, princípy a procesy spojené s plánovaním, organizovaním a vyhodnocovaním vyučovania,
- samostatne reflektovať odborovo-didaktickú prácu a kvalifikovane posudzovať jej kvalitu a efektívnosť,
- vedecky skúmať systémové vzťahy a súvislosti medzi javmi výučby a vzdelávania, najmä závislosti výchovno-vzdelávacích a výchovno-výcvikových efektov od ich programových, procesných a kontextových determinantov.

Vymedzenie jadra vedomostí

Nosné témy jadra sú predovšetkým viazané na vedy o výchove a vzdelávaní, na metodológiu didaktického výskumu a na jeho širšie filozofické a sociálne súvislosti.

Študijná časť:

- Metodológia pedagogického výskumu. Zásady vedeckej práce a kooperácie, schopnosť interdisciplinárnych presahov, schopnosť formulovať etické a kultúrno-spoločenské aspekty vedeckej práce.
- Výskum nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania. Interdisciplinárne prístupy.
- Filozofia výchovy, pedagogické a didaktické smery a koncepcie.

- Odborová didaktika (kreovanie kurikula, nové trendy vo vzdelávaní, prierezové témy, individuálne prístupy k žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami).

Vedecká časť:

- Riešenie individuálneho vedecko-výskumného projektu
- Prieběžná prezentácia výsledkov projektu
- Spracovanie dizertačnej práce

Štátna skúška

- dizertačná skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (na priereze teórie vedného odboru a jeho odborovej didaktiky).
- obhajoba dizertačnej práce

Neoddeliteľnou súčasťou opisu študijného odboru Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika sú podmienky tvorby študijných programov a modulové schémy variantov študijných programov uvedené v prílohe č. 1

ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.2 UČITEĽSTVO ODBORNÝCH PREDMETOV

Učiteľstvo odborných predmetov je študijný odbor zo sústavy študijných odborov spravovaných Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002 Z.z.), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1. Zákona č. 131/2002 Z.z.) nadobudne profesionálnu spôsobilosť / kompetenciu vykonávať svoje povolanie na vysokej odbornej a vedeckej úrovni.

Identifikácia študijného odboru

a) Názov UČITEĽSTVO ODBORNÝCH PREDMETOV (angl. Teacher Training for Vocational Subjects)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne:

Študijný odbor UČITEĽSTVO ODBORNÝCH PREDMETOV sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou 2 roky v dennej forme štúdia a 3 roky v externej forme štúdia (pre uchádzačov s úplným odborným vysokoškolským vzdelaním (technickým, poľnohospodárskym, lesníckym, ekonomickým, umeleckým) - ide o získanie druhej kvalifikácie.

c) Zdôvodnenie potreby:

Existencia tohto študijného odboru vyplýva z potreby odborného vzdelávania a praktického vyučovania v celej sieti stredných odborných škôl so zameraním na prípravu absolventov pre rôzne druhy profesií a povolání. Odborné vzdelávanie a vyučovanie realizované prostredníctvom skupín predmetov viažucich sa k jednotlivým odborom vyžaduje špecifickú vysokoškolskú prípravu kvalifikovaných pedagogických zamestnancov pre oblasť odbornej praxe, alebo pre oblasť praktického profesijného výcviku.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Wirtschaftsuniversität vo Viedni - študijný odbor Wirtschaftspädagogik, Humboldtuniversität v Berlíne - odbor Wirtschaftspädagogik. Odbor je taktiež súčasťou medzinárodnej klasifikácie študijných odborov ISCED.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- Relevantné študijné odbory (ekonomické, technické, poľnohospodárske, lesnícke, umelecké a pod.) v sústave študijných odborov. (Ide o všetky tie študijné odbory zo sústavy študijných odborov, z ktorých sa odvodzuje príslušná odborová špecializácia študijných programov v odbore Učiteľstvo odborných predmetov). Príbuznosť je tu daná obsahovým prienikom príslušného odboru a konkrétnej odborovej špecializácie študijného programu.
- Pedagogika - všeobecno-pedagogický a psychologický záber tohto odboru je súčasťou teoretického základu študijného odboru Učiteľstvo odborných predmetov.
- Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika - príbuznosť je daná spoločnou teoreticko-pedagogickou, psychologickou a didaktickou základňou, študijný odbor Učiteľstvo odborných predmetov sa však koncentruje na konkrétny špecializovaný obsah výučby a na konkrétnu vekovú kategóriu.

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa:

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať :

- učiteľa odborných predmetov a skupín predmetov na SOŠ,
- školského metodika pre výučbu konkrétnych predmetových skupín odborného vyučovania,
- špecializovaného pracovníka štátnej správy, resp. metodika odborných inštitúcií pre oblasť odborného vzdelávania.

OBSAH PRE 2. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (2. stupňa)

Absolvent druhého stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom odbore učiteľstvo odborných predmetov je spôsobilý byť učiteľom odborných predmetov (predmetových skupín) prislúchajúcich jeho odbornej profilácii na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelávania (SOŠ). Pretože už pri vstupe do štúdia dôkladne ovláda obsah nosných disciplín svojej odborovej (predmetovej) špecializácie, pozná profesijné profily a činnosti v príslušnom odbore, ako aj širšie teoretické zázemie odboru, po jeho ukončení ho dokáže projektovať pre didaktické zámery a účely v zmysle požiadaviek štátnych vzdelávacích programov a rozvoja osobnosti žiakov. Okrem zvládnutia učiteľskej spôsobilosti (projektovania, realizácie a reflexie výučby v triede) je schopný participovať na vývoji metodických materiálov pre výučbu, ako aj na projektovaní príslušných úsekov celoživotného vzdelávania (napr. rekvalifikácie) dospelých. Absolvent má taktiež primerané poznatky z metód výskumu a vývoja v didaktike svojho odboru. Absolvent spĺňa podmienky profesijného štandardu pre učiteľa nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania.

Teoretické vedomosti absolventa 2. stupňa

- ovláda súčasné teoretické modely profesijnej socializácie a vzdelávania človeka,
- pozná organizačné charakteristiky školského systému, aktuálne štátne vzdelávacie programy, ako aj inštitucionálne pravidlá školy,
- ovláda psychologické aspekty vývinu, výchovy a vzdelávania človeka,
- vie aplikovať a integrovať teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia vo vyučovaní,
- pozná najnovšie inovácie špecializovaných disciplín svojej predmetovej špecializácie,
- pozná teoretické i praktické súvislosti odborovej didaktiky v príslušnej špecializácii, najmä s ohľadom na projektovanie odborného vzdelávania vrátane využívania informačných a komunikačných technológií.

Praktické schopnosti absolventa 2. stupňa

- samostatne projektuje a realizuje výučbu príslušných predmetov na úrovni odborného vzdelávania (najmä na SOŠ), reflektuje a zdokonaľuje vlastnú učiteľskú činnosť,
- vie adaptovať vzdelávacie programy v príslušných predmetoch pre konkrétny typ školy či vzdelávacej inštitúcie, ako aj pre konkrétne skupiny žiakov a študujúcich, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- vie rozvíjať profesijné kompetencie žiakov,
- vie efektívne komunikovať pedagogické a odborové poznatky so širším prostredím laickej i profesijnej komunity,

Doplňujúce vedomosti a schopnosti absolventa 2. stupňa

- tvorba didaktických a metodických textov so špecifickou aplikovateľnosťou,
- organizácia a metodika odborného vzdelávania dospelých,
- vedomosti o právnych, ekonomických a etických aspektoch práce vo svojej oblasti.

Vymedzenie jadra vedomostí (2.stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul odboru s tematickou orientáciou na:

- biologické, psychologické a sociologické sociálne aspekty vývinu mládeže,
- súčasné teórie učenia sa,
- modely kognitívneho, personálneho a sociálneho rozvoja žiakov vrátane prevencie problémového správania sa,
- teóriu a prax vzdelávania, (aj žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami),
- organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy,
- metodológiu skúmania edukačného prostredia,

Predmetovo-odborový modul odboru s tematickou orientáciou na:

- inovácie v teórii a praxi vedných odborov predmetových špecializácií, v súlade s potrebami vzdelávania na vyššom sekundárnom stupni v zmysle štátnych vzdelávacích programov.

Odborovo-didaktický modul odboru s tematickou orientáciou na:

- odborovú didaktiku príslušných vedných odborov,
- základy výskumnej a projektovej práce v odborovej didaktike,
- pedagogickú prax realizovanú v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou).

Diplomová práca s tematickou orientáciou na študijný odbor a štátna skúška

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Mgr. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 1/2 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška 2. stupeň

- obhajoba diplomovej práce ,
- overenie spôsobilosti riešiť konkrétne didaktické zadania v príslušnom odbornom predmete,
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (na priereze teórie odboru a jeho odborovej didaktiky).

Neoddeliteľnou súčasťou opisu študijného odboru Učiteľstvo odborných predmetov sú podmienky tvorby študijných programov a modulové schémy variantov študijných programov uvedené v prílohe č. 1

ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.3 MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY

Majster odbornej výchovy je študijný odbor zo sústavy študijných odborov spravovaných Ministerstvom školstva, vedy výskumu a športu SR ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002 Z.z.), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1. Zákona č. 131/2002 Z.z.) nadobudne profesionálnu spôsobilosť / kompetenciu vykonávať svoje povolanie na vysokej odbornej úrovni.

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY (angl. Master of Vocational Training)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne:

Študijný odbor MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky v dennej forme štúdia (pre uchádzačov s úplným stredným vzdelaním a s výučným listom, resp. s úplným stredným vzdelaním a po 3 rokoch praxe v odbore) a 4 roky v externej forme štúdia.

c) Zdôvodnenie potreby:

Existencia tohto študijného odboru vyplýva z potreby odborného vzdelávania a praktického vyučovania v celej sieti stredných odborných škôl so zameraním na prípravu absolventov pre rôzne druhy profesií a povolaní. Odborné vzdelávanie a vyučovanie realizované prostredníctvom skupín predmetov viažucich sa k jednotlivým odborom vyžaduje špecifickú vysokoškolskú prípravu kvalifikovaných pedagogických zamestnancov pre oblasť odborného výcviku, resp. odbornej praxe.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Wirtschaftsuniversität vo Viedni - študijný odbor Wirtschaftspädagogik, Humboldtuniversität v Berlíne - odbor Wirtschaftspädagogik. Odbor je taktiež súčasťou medzinárodnej klasifikácie študijných odborov ISCED.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- relevantné študijné odbory (technické, poľnohospodárske, lesnícke, obchodné, služby a pod.) v sústave študijných odborov. (Ide o všetky tie študijné odbory zo sústavy študijných odborov, z ktorých sa odvodzuje príslušná odborová špecializácia študijných programov v študijnom odbore Majster odbornej výchovy. Príbuznosť je tu potom daná obsahovým prienikom príslušného odboru a konkrétnej odborovej špecializácie študijného programu),
- Pedagogika - všeobecno-pedagogický a psychologický záber tohto odboru je súčasťou teoretického základu študijného odboru Majster odbornej výchovy.
- Učiteľstvo odborných predmetov - príbuznosť je daná spoločnou teoreticko-pedagogickou, psychologickou a didaktickou základňou, resp. teoretickou základňou príslušnej profesijnej činnosti, študijný odbor Majster odbornej výchovy sa však koncentruje na užší špecializovaný obsah praktickej výučby.

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa:

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať :

- pedagogickú činnosť pri uskutočňovaní odborného výcviku a odbornej praxe,
- inštruktora predmetnej odbornej oblasti v mimoškolskej činnosti s mládežou.

OBSAH PRE 1. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (1. stupňa)

Absolvent prvého stupňa vysokoškolského vzdelávania (Bc.) v odbore Majster odbornej výchovy je schopný viesť predovšetkým odborný výcvik a odbornú prax v konkrétnej oblasti profesijnej prípravy. Predpokladom metodicko-didaktických zručností absolventa je ovládanie príslušného profesijného odboru, ktoré absolvent získal na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelávania. Absolvent spĺňa profesijný štandard pre majstra odbornej výchovy.

Teoretické vedomosti absolventa 1. stupňa:

- pozná a chápe koncept inštitucionálneho socializačného procesu v širších sociálno-vedných súvislostiach,
- vie aplikovať a integrovať teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia v odbornom výcviku a odbornej praxi,
- pozná organizačné charakteristiky školského systému, aktuálne štátne vzdelávacie programy, ako aj inštitucionálne pravidlá školy,
- pozná základnú štruktúru profesie a profesijného zázemia odboru, na výučbu ktorého sa pripravuje.

Praktické schopnosti absolventa 1. stupňa:

- dôkladne zvláda profesijné činnosti a úkony príslušného profesijného odboru,
- je schopný projektovať praktické profesijné zručnosti v konkrétnej profesijnej oblasti ako objekt odborného výcviku a odbornej praxe,
- dokáže samostatne realizovať a reflektovať vlastnú praktickú prípravu, odborný výcvik a odbornú prax,
- dokáže koordinovať jednotlivcov a žiacke skupiny v školskej i mimoškolskej činnosti,
- vie adaptovať činnosti v odbornom výcviku a v odbornej praxi na výchovno-vzdelávacie a špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov,
- pozná a uplatňuje zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v konkrétnej profesijnej činnosti,
- vie efektívne komunikovať na úrovni pracovného tímu, ako aj na úrovni žiackych skupín.

Vymedzenie jadra vedomostí (1.stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul s tematickou orientáciou na:

- psychologický, sociálno-antropologický a politický kontext výchovy a vzdelávania,
- biologické, psychologické a sociologické aspekty vývinu mládeže,
- teóriu a prax vzdelávania,

- organizáciu a legislatívu školstva a školy,

Odborovo-didaktický modul (podľa špecializácie študijného programu):

- profilové vedomosti a zručnosti z príslušnej odbornej oblasti v zmysle štátnych vzdelávacích programov,
- teória odborného vzdelávania,
- metodika odborného výcviku a odbornej praxe,
- bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci,
- pedagogická prax realizovaná stupňovite so zameraním na príslušný odborný výcvik a odbornú prax.

Bakalárska práca a štátna skúška

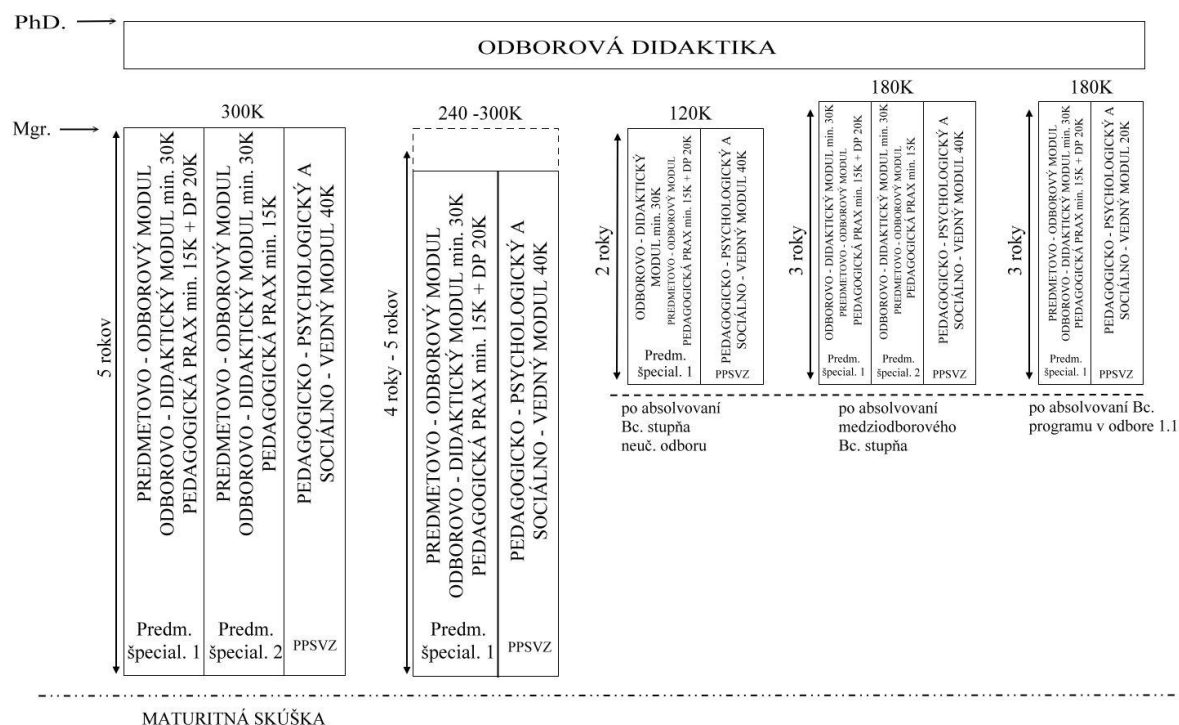
Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Bc. je kumulatívna hodnota kreditov za predmety obsahujúce témy jadra vedomostí študijného odboru minimálne 3/5 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba bakalárskej práce
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru - na priereze odbornej špecializácie, teórie a metodiky odborného výcviku, odbornej praxe a pedagogického vedenia edukačného procesu.

Neoddeliteľnou súčasťou opisu študijného odboru Majster odbornej výchovy sú podmienky tvorby študijných programov a modulové schémy variantov študijných programov uvedené v prílohe č. 1

1.1.1 Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika

Modulový systém pregraduálnej prípravy učiteľov zachováva demokratický princíp Bolonského procesu a tradície v príprave učiteľov, pri rešpektovaní proporcionality vychádzajúcej z profesijných štandardov zakotvených v jadre opisov. Takéto modulovanie je možné využiť jednak pri tvorbe magisterských učiteľských študijných programov, jednak pri tvorbe programov rozširujúceho štúdia a dopĺňujúceho pedagogického štúdia. Tento systém dokonca umožňuje nahradiť tieto negraduálne cesty učiteľskej kvalifikácie magisterskými študijnými programami.

Modulové schémy variantov študijných programov v študijnom odbore

1.1.1 UČITEĽSTVO VŠEOBECNOVZDELÁVACÍCH PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA.

Magisterské päťročné štúdium s dvomi predmetovými špecializáciami

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	120
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
2. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	120
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	300	

Magisterské štvor(päť)ročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (pre ISCED 0 - 3), resp. príprava učiteľov odborných predmetov)

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	180-240
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	240 – 300	

Magisterské dvojročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (po ukončení 1. alebo 2. stupňa štúdia v neučiteľskom/príbuznom odbore, alebo po ukončení 2. stupňa štúdia v príslušných Mgr. študijných programoch).

Pozn.: Uvedená modulová štruktúra súčasne tvorí obsahový základ **doplňujúceho pedagogického štúdia** v zmysle Zákona č. 317/2009 Z.z.

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	120	

Magisterské trojročné štúdium s dvomi predmetovými špecializáciami (po ukončení Bc. stupňa neučiteľského medziodborového študijného programu)

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
2. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	180	

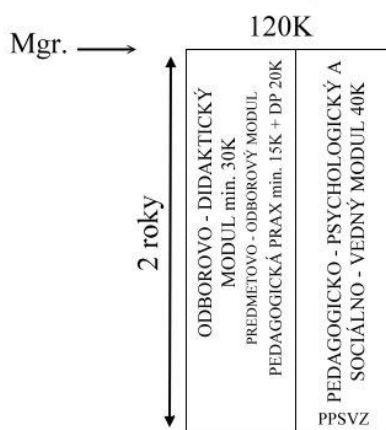
Magisterské trojročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (pre ISCED 0-3 po ukončení neučiteľského študijného programu v odbore pedagogika, resp. predškolská a elementárna pedagogika).

Pozn.: Uvedená modulová štruktúra súčasne tvorí obsahový základ **rozširujúceho štúdia** o ďalšiu predmetovú špecializáciu v zmysle Zákona č. 317/2009 Z.z.

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1 PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	140
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	20	20
	Spolu	180	

1.1.2 Učiteľstvo odborných predmetov

1.1.2 učiteľstvo odborných predmetov

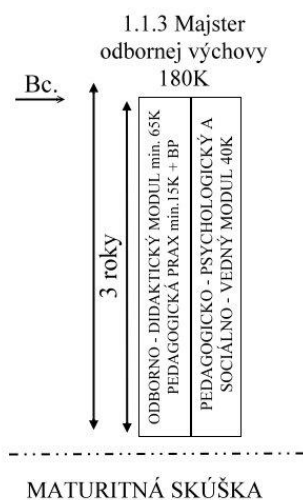
Modulová schéma študijného programu v študijnom odbore 1.1.2 UČITEĽSTVO ODBORNÝCH PREDMETOV

Magisterské dvojročné štúdium (po ukončení 2. stupňa štúdia v príslušných Ing./Mgr. študijných programoch pre vyučovanie odborných predmetov: technických, poľnohospodárskych, lesníckych, ekonomických, umeleckých)

Pozn.: Uvedená modulová štruktúra súčasne tvorí obsahový základ **doplňujúceho pedagogického štúdia** v zmysle Zákona č. 317/2009 Z.z.

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	120	

1.1.3 Majster odbornej výchovy

Modulová schéma študijného programu v študijnom odbore MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY

Moduly	Návrh kreditov	
Odborno-didaktický modul	min 65	130
Pedagogická prax	min 15	
Bakalárska práca	10	10
Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
Spolu	180	

ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.5 PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA

Predškolská a elementárna pedagogika je študijný odbor zo sústavy študijných odborov spravovaných Ministerstvom školstva SR ako oblasť poznania (§ 50 ods. 1 Zákona č. 131/2002 Z.z.), v ktorej absolvent študijného programu (§ 51 ods. 1. Zákona č. 131/2002 Z.z.) nadobudne profesionálnu spôsobilosť / kompetenciu vykonávať svoje povolanie na vysokej odbornej a vedeckej úrovni.

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA (angl. Preprimary and Primary Education)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne

Študijný odbor **PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA** sa môže podľa sústavy študijných odborov študovať v týchto variantoch:

- spojený prvý a druhý stupeň vysokoškolského štúdia v štandardnej dĺžke štúdia 5 rokov (Mgr.) v dennej forme štúdia a 6 rokov v externej forme štúdia,
- prvý stupeň vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky v dennej forme štúdia a 4 roky v externej forme štúdia,
- druhý stupeň vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky v dennej forme štúdia a 3 roky v externej forme štúdia, (pre uchádzačov, ktorí ukončili bakalárske štúdium v inom, ale príbuznom odbore, možno navrhnúť študijný program s dĺžkou štúdia 3 roky) v dennej forme štúdia,
- tretí stupeň vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 (4) roky v dennej forme a 5 rokov v externej forme.

c) Zdôvodnenie potreby

V odbore predškolská a elementárna pedagogika sa pripravujú učitelia pre preprimárne a primárne vzdelávanie a ďalší odborníci pre výchovu a vzdelávanie detí predškolského a mladšieho školského veku. Vzhľadom na teoretickú i praktickú náročnosť pregraduálnej prípravy a v súlade so Zákonom 317/2009 Z.z. sa príprava odborníkov pre danú profesijnú oblasť podmieňuje vysokoškolským vzdelávaním. Tretí stupeň študijného odboru zabezpečuje prípravu kvalifikovaných výskumných pracovníkov a vysokoškolských učiteľov.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí

Programy pre vzdelávanie učiteľov preprimárneho a primárneho vzdelávania sú zakotvené vo väčšine krajín EU na vysokoškolskom stupni.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi

- Pedagogika - všeobecno-pedagogický záber odboru Pedagogika je súčasťou teoretického základu predškolskej a elementárnej pedagogiky.
- Špeciálna pedagogika - odbor je príbuzný učiteľskou a vychovávateľskou orientáciou pre príslušnú vekovú kategóriu; je výraznejšie orientovaný na prácu s deťmi so špecifickými potrebami.

- Učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a odborová didaktika - príbuznosť je daná spoločnou teoreticko-pedagogickou, didaktickou a sociálno-vednou základňou, konkrétne odborové didaktiky tvoria podstatnú súčasť obsahovej výstavby odboru predškolská a elementárna pedagogika. Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika sa však koncentruje na konkrétny špecializovaný obsah výučby a inú vekovú kategóriu detí.

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa

Absolventi študijného odboru sú podľa zamerania študijného programu spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vzdelania profesiu:

spojený 1. a 2. stupeň:

- učiteľ primárneho vzdelávania,
- vychovávateľ v zariadeniach pre deti v mladšom školskom veku,
- pedagogický asistent,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania.

1. stupeň (podľa zamerania študijného programu):

- učiteľ preprimárneho vzdelávania,
- vychovávateľ v zariadeniach pre deti v predškolskom a mladšom školskom veku,
- pedagogický asistent.

2. stupeň (podľa zamerania študijného programu):

- učiteľ primárneho vzdelávania,
- učiteľ preprimárneho vzdelávania,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania.

3. stupeň:

- vysokoškolský učiteľ v oblasti príslušnej odboru,
- výskumný pracovník v oblasti príslušnej odboru.

OBSAH PRE SPOJENÝ PRVÝ A DRUHÝ STUPEŇ ŠTÚDIA

Vymedzenie odborného profilu absolventa (spojený 1. a 2. stupeň – Mgr.)

Absolvent spojeného prvého a druhého stupňa magisterského študijného programu Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie v študijnom odbore Predškolská a elementárna pedagogika je spôsobilý byť učiteľom primárneho vzdelávania. Má teoretické vedomosti o zásadných faktoroch a procesoch výchovy a vzdelávania a o ich psychologických, sociálnych a kultúrnych súvislostiach. Ovláda obsahy primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu a dokáže ich didakticky transformovať. Dokáže samostatne projektovať a realizovať výučbu na primárnom stupni vzdelávania na základe platných kurikulárnych dokumentov v súlade s výchovnými a vzdelávacími potrebami žiakov. Absolvent má primerané poznatky z oblasti organizácie a riadenia výchovy a vzdelávania. Ovláda moderné spôsoby získavania vedeckých a odborných informácií. Pozná a využíva metódy výskumu a vývoja v oblasti pedagogickej praxe. Splňa požiadavky profesijného štandardu pre učiteľa primárneho vzdelávania.

Teoretické vedomosti absolventa (spojený 1. a 2. stupeň):

Absolvent študijného programu Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie pozná a vie aplikovať a integrovať:

- súčasné pedagogické a psychologické teórie a má vedomosti z ďalších súvisiacich humanitných a sociálnych vedných disciplín,
- súčasné didaktické koncepcie,
- ciele a obsah primárneho vzdelávania,
- teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia výsledkov výučby,
- metodologické východiská poznávania žiakov, školskej triedy a pedagogických javov
- organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy.

Praktické schopnosti absolventa (spojený 1. a 2. stupeň):

- identifikuje vývinové, individuálne, socio-kultúrne charakteristiky žiaka,
- podporuje personálny a sociálny rozvoj detí,
- plánuje, projektuje, realizuje a hodnotí výchovno-vzdelávací proces,
- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiakov,
- podieľa sa na tvorbe školského vzdelávacieho programu a vytvára pedagogické programy pre triedu a jednotlivcov,
- plánuje a realizuje voľnočasové a záujmové aktivity,
- spolupracuje s rodinou a komunitou žiaka,
- komunikuje s odbornými partnermi a profesijnou komunitou,
- je schopný ďalšieho profesijného rastu a sebarozvoja.

Doplňujúce vedomosti a schopnosti (spojený 1. a 2. stupeň):

- cudzí jazyk s didaktikou,
- rómsky jazyk s didaktikou,
- inkluzívne vzdelávanie,
- informatická výchova s didaktikou,
- iné oblasti rozširujúce profil absolventa odboru.

Ak sú koncipované ako ucelená oblasť – špecializácia, musia tvoriť aspoň 1/5 obsahu v 100% vyjadrení ECTS kreditov odboru.

Vymedzenie jadra znalostí (spojený 1. a 2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (spojený 1. a 2. stupeň)

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- teórie výchovy a vzdelávania,
- základy ontogenetickej, pedagogickej a sociálnej psychológie,
- teórie formovania kultúrnej gramotnosti,
- teórie personálneho a sociálneho vývinu,
- teória a prax primárneho vzdelávania,
- teória a prax vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- pedagogika voľného času a školské kluby detí,
- metodológia pedagogického výskumu.

Sociálno-vedný základ odboru:

- filozofické a sociálne východiská pedagogického myslenia,
- historický a politický kontext výchovy a vzdelávania,

- základy antropologických vied,
- kultúrno-antropologické a sociálno-antropologické súvislosti výchovy a detstva.

Obsahový a didaktický základ odboru

- obsah primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- kurikulárne dokumenty primárneho vzdelávania,
- didaktika vymedzených oblastí a prierezových tém primárneho vzdelávania,
- metodika voľnočasových a záujmových aktivít,
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou) minimálne v rozsahu 30 kreditov,
- výskumná a projektová práca v didaktike,
- diplomová práca.

Témy uvedené v jadre znalostí musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom odbore. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah Študijného odboru. Aspoň 3/5 obsahu študijného programu musí obsahovať témy jadra študijného odboru v 100 % vyjadrení ECTS kreditov odboru. Špecializácia, ak je súčasťou študijného programu, musí tvoriť aspoň 1/5 obsahu v 100% vyjadrení ECTS kreditov odboru.

Štátna skúška (spojený 1. a 2. stupeň)

Obligatórna časť:

- obhajoba diplomovej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (teória primárneho vzdelávania, teória jazykovej a literárnej gramotnosti, teória primárneho matematického vzdelávania).

Voliteľná časť:

- skúška zo špecializácie (ak je súčasťou študijného programu).

OBSAH PRE 1. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (1. stupeň)

Absolvent bakalárskeho študijného programu v odbore Predškolská a elementárna pedagogika dokáže projektovať výchovné a vzdelávacie prostredie v materských školách a v zariadeniach voľnočasových aktivít detí mladšieho školského veku. Je spôsobilý uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa školského vzdelávacieho programu v materskej škole a výchovu podľa výchovných programov v konkrétnych skupinách detí.

Absolvent má vedomosti o kultúrnych a sociálnych súvislostiach výchovy, pozná základné psychologické podmienky výchovy a vzdelávania, pozná štátne vzdelávacie programy a vie aplikovať pedagogické a didaktické programy príslušných výchovných inštitúcií. Pozná organizačné zázemie príslušných výchovno-vzdelávacích inštitúcií. Absolvent spĺňa požiadavky profesijného štandardu učiteľa preprimárneho vzdelávania, pedagogického asistenta a vychovávateľa.

Teoretické vedomosti absolventa 1. stupňa:

- pozná a chápe koncept výchovno-vzdelávacieho procesu v širších sociálno-vedných súvislostiach,

- pozná psychologickú interpretáciu vývinu a výchovy detí,
- pozná princípy tvorby a projektovania pedagogického prostredia pre deti príslušných vekových kategórií.

Praktické schopnosti absolventa 1. stupňa:

- plánuje, projektuje, realizuje a hodnotí pedagogický proces v podmienkach preprimárneho vzdelávania a v skupinách detí mladšieho školského veku,
- metodicky spracováva konkrétne pedagogické programy, navrhuje a realizuje špecifické programy pre jednotlivé časti obsahu výchovy a vzdelávania,
- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami detí,
- komunikuje svoje pedagogické poznanie na úrovni príslušnej komunity.

Doplňujúce vedomosti a schopnosti 1. stupňa:

- interpretuje vedecké texty z oblasti pedagogiky,
- spolupracuje na tvorbe celoškolských a komunitných projektov týkajúcich sa práce s deťmi.

Vymedzenie jadra vedomostí (1. stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- základy psychológie vývinu dieťaťa a biológie dieťaťa,
- všeobecné teórie výchovy a vzdelávania,
- teória predškolskej a mimoškolskej výchovy,
- programy a všeobecná metodika výchovy a vzdelávania v predškolskom a mladšom školskom veku.

Sociálno-vedný základ odboru:

- základné filozofické súvislosti pedagogického myslenia,
- sociálny a politický kontext výchovy a vzdelávania.

Obsahový a didaktický základ odboru:

- obsah a didaktika v základných oblastiach preprimárneho a primárneho vzdelávania v zmysle štátnych vzdelávacích programov (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou) minimálne v rozsahu 15 kreditov,
- kurikulárne dokumenty preprimárneho vzdelávania,
- bakalárska práca.

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Bc. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 3/5 celkového počtu ECTS kreditov odpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba bakalárskej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru.

OBSAH PRE 2. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (2. stupeň)

Absolvent magisterského študijného programu v odbore Predškolská a elementárna pedagogika je podľa zamerania študijného programu spôsobilý byť učiteľom preprimárneho a primárneho vzdelávania, ako aj pracovať v sektore vzdelávania ľudí s jazykovým, kultúrnym a sociálnym znevýhodnením. Absolvent disponuje schopnosťou didaktického projektovania výučby v základných oblastiach ľudskej kultúry, s dôrazom na počiatočnú akulturáciu detí, ako aj enkulturáciu imigrantov či členov marginalizovaných minorít, ako aj tvorby vzdelávacích programov na úrovni školy. Má hlboké teoretické vedomosti o zásadných faktoroch a procesoch socializácie a výchovy, o kultúrnych súvislostiach antropogenézy, a jej psychologických interpretáciách. Je dôkladne zorientovaný v obsahoch základného všeobecného vzdelávania a dokáže ich efektívne transformovať pre didaktické účely, a to v zmysle požiadaviek štátnych vzdelávacích programov a rozvoja osobnosti žiakov. Absolvent taktiež získa primerané poznatky z oblasti organizácie a riadenia vzdelávania, ako aj metód výskumu a vývoja v oblasti pedagogiky. Splňa požiadavky profesijného štandardu pre učiteľa primárneho a preprimárneho vzdelávania (podľa zamerania programu).

Teoretické vedomosti absolventa (2. stupeň)

- je schopný kritického narábania s teoretickým zázemím predškolskej a elementárnej pedagogiky,
- ovláda súčasné teoretické modely výchovy, socializácie a akulturácie človeka,
- pozná a analyzuje koncepcie rozvoja kultúrnej gramotnosti,
- ovláda myšlienkové algoritmy v didaktike a jej odborových súčastiach (najmä v didaktike jazyka, matematiky, základného sociálno-vedného a prírodovedného poznania, a pod.),
- pozná aktuálne štátne vzdelávacie programy,
- pozná organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy.

Praktické schopnosti absolventa (2. stupeň)

- samostatne projektuje, realizuje a hodnotí výučbu na úrovni preprimárneho a primárneho vzdelávania,
- reflektuje a zdokonaľuje efektívnosť vlastnej učiteľskej činnosti,
- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiakov,
- ovláda metodicko-organizačnú prácu a tvorbu vzdelávacích programov na úrovni školy a inštitúcie na úseku predškolskej výchovy a mimoškolského vzdelávania,
- projektuje podporné akulturačné programy,
- komunikuje so širším prostredím laickej i profesijnej komunity.

Vymedzenie jadra vedomostí (2. stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- teórie formovania kultúrnej gramotnosti,
- modely kognitívneho vývinu,
- modely personálneho a sociálneho vývinu,

- teória a prax primárneho vzdelávania,
- teória riadenia predškolskej a mimoškolskej výchovy.

Sociálno-vedný základ odboru:

- kultúrno-antropologické a sociálno-antropologické súvislosti výchovy,
- sociologická interpretácia detstva,
- metodológia tvorby pedagogického poznania.

Didaktický základ odboru:

- didaktika základných oblastí primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality minimálne v rozsahu 15 kreditov alebo odborná prax vo výchovno-vzdelávacích inštitúciách v rozsahu 10 kreditov podľa zamerania študijného programu,
- základy výskumnej a projektovej práce v didaktike,
- diplomová práca.

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Mgr. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 1/2 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba diplomovej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (teória primárneho vzdelávania, teória jazykovej a literárnej gramotnosti, teória primárneho matematického vzdelávania alebo predškolská pedagogika podľa zamerania študijného programu).

OBSAH PRE 3. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (3. stupňa)

Absolvent je spôsobilý vykonávať vedecko-výskumnú a komplexnejšiu projektovú a vývojovú činnosť v oblasti svojho odboru. Orientovať sa môže na oblasť všeobecnejších pedagogických tém a problémov alebo na špecializovanú didaktickú oblasť. Je kompetentný pôsobiť aj v ďalšom vzdelávaní učiteľov a pedagogických pracovníkov z daného odboru. Je spôsobilý pôsobiť v profesiách:

- vedecko-výskumný pracovník v oblasti preprimárneho a primárneho vzdelávania,
- vysokoškolský učiteľ.

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Absolvent rieši vedecko-výskumné úlohy a projekty v oblasti predškolskej a elementárnej pedagogiky.

Absolvent ovláda:

- metodológiu vedeckej práce v odbore, zásady prezentovania výsledkov výskumu, väzby vedy, výskumu, pedagogického vývoja a praxe, etické a právne súvislosti vedeckej práce,
- širší filozofický a sociálno-vedný kontext odboru.
- podstatné fakty, pojmy, princípy a teórie týkajúce sa výskumu a praxe vyučovania a jeho edukačného systémového kontextu.

Praktické schopnosti (3. stupeň)

Absolvent je schopný:

- tvorivo a efektívne využívať vedomosti na identifikovanie, analyzovanie, vyhodnocovanie a riešenie edukačných situácií v preprimárnom a primárnom vzdelávaní,
- samostatne výskumne reflektovať edukáciu na preprimárnom a primárnom stupni vzdelávania a kvalifikovane posudzovať jej kvalitu a efektívnosť,
- vedecky skúmať systémové vzťahy a súvislosti medzi javmi výučby a vzdelávania, najmä závislosti výchovno-vzdelávacích a výchovno-výcvikových efektov od ich programových, procesných a kontextových determinantov.

Vymedzenie jadra vedomostí

Nosné témy jadra sú viazané na teoretické výstavbové prvky predškolskej a elementárnej pedagogiky, na metodológiu pedagogického výskumu a na ich širšie filozofické a sociálne súvislosti.

Študijná časť

- Metodológia pedagogického výskumu. Kvantitatívne a kvalitatívne prístupy. Teoretický a empirický výskum. Vedecký jazyk, vedecký text.
- Výskum predškolského a primárneho vzdelávania. Interdisciplinárne prístupy. Odborová didaktika predmetov primárneho stupňa vzdelávania.
- Filozofia výchovy, pedagogické a didaktické smery a koncepcie.

Vedecká časť

Riešenie individuálneho vedecko-výskumného projektu

Priebežná prezentácia výsledkov projektu

Spracovanie dizertačnej práce

Štátna skúška

- dizertačná skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (predškolskej pedagogiky, elementárnej pedagogiky, resp. didaktík predmetov primárneho stupňa vzdelávania).
- obhajoba dizertačnej práce

Neoddeliteľnou súčasťou opisu študijného odboru Predškolská a elementárna pedagogika sú podmienky tvorby študijných programov v tomto odbore uvedené v prílohe č. 2

Podmienky tvorby študijných programov v študijnom odbore Predškolská a elementárna pedagogika

V študijnom odbore Predškolská a elementárna pedagogika možno tvoriť nasledovné programy:

- **Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie** - neštruktúrované päťročné magisterské štúdium s možnosťou modulu špecializácie v rozsahu max. 1/5 kreditov (60 kreditov), ukončený aj štátnou skúškou z predmetu špecializácie (napr. anglický jazyk s didaktikou, informatická výchova s didaktikou, inkluzívne vzdelávanie, príp. iná špecializácia podľa zmien regionálneho školstva). Modul v hodnote 60 kreditov študenti získajú prostredníctvom systému povinne voliteľných predmetov.
- **Predškolská a elementárna pedagogika** pre učiteľov MŠ, vychovávateľov v školskom klube a pedagogických asistentov je trojročné štúdium 1. stupňa VŠ štúdia s možnosťou pokračovať v dvojročnom 2. stupni štúdia v študijnom programe **predškolskej pedagogiky**, ako aj v študijnom programe **učiteľstvo pre primárne vzdelávanie** bez špecializácie. Pre absolventov 1. stupňa VŠ štúdia v príbuznom odbore sa ponecháva možnosť navrhnúť študijný program 2. stupňa učiteľstva pre primárne vzdelávanie s dĺžkou štúdia 3 roky.

Uvedené možnosti zachovávajú princípy Bolonského procesu a v rámci národných špecifik umožňuje flexibilne reagovať na potreby regionálneho školstva vyplývajúce z požiadaviek súčasných, ale i budúcich reforiem školstva a zmien štátnych vzdelávacích programov pre preprimárny a primárny stupeň školy.

